

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

XLIX. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő:
ORBÁN JÓZSEF

Társzerkesztők:
Palumb Gyula, Konecz Sándor,
Dobos Zoltán, Ruzskey Endre.

Felelős szerkesztő:
HEGEDŰS IMRE

1934. MÁRCIUS HÓ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
SÁROSPATAK
FŐISKOLA.

MEGJELENIK JULIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT.

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 3 P
FÉL ÉVRE 1.50 P
EGYES SZÁM 30 FILL.

T A R T A L O M:

H. I.: Prológ. — Nagy Lajos: Tükör előtt. (Bevonuló Krisztus.) — Békés Géza: Az út. (Vers) — Béres János: A remete. — Konecz Sándor: Responsorium. (Folyt. köv.) — Rácz Lajos: Válasz a hozzászólásra. — Oravecz Lajos: Váratlan vendég. (Vers) — Mészöly Dezső: Tavasz. (Vers) — C. Kovács István: Falu. (A falu és az ember.) — Kedves Olvasóink. — Molnár Pál: Tanulmányút Németországban. — Híreink. — Szerkesztői üzenetek.

KONCZ FERENC, SÁROSPATAK

LORÁNTFY U. 8. CIPŐÜZEM ÉS CIPŐKERESKEDÉS SAJÁT HÁZ!!

Külön mértékosztály!!

AZ ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET
DISZ ERME

BUDAPESTI
CIPŐFELSŐRÉSZKÉSZÍTŐ

BUDAPESTI CIPÉSZ IPARTESTÜLET
KIALLITÁSÁRÓL I. DIJ.

SAKKIÁLLÍTÁS
1920

A diákság évek óta felkarolt cipésze

Megrendelésre készít elsődrendű férfi-, női- és gyermek-, egyszerű és divatcipőket, orthopédcipőket, cserkész- és mindennemű sportcipőket vízhatlan minőségben, **szolid árak** mellett. **Javítások** gyorsan és gondosan eszközöltetnek!

Állandó raktár férfi-, fiú- és gyermekcipőkben, papucs- és házicipőkben, cipőápoló és vízhatlan szerekben; minden létező színben legjobb minőségű **cipőkrém**, **lack-olaj**, **cipőfestékek**; vadász- és sícipőkhöz **cethal-cipőzsinór**; alacsony termékeknek **belső sarokemelő**; elsődrendű **cipőzsinór**; fájóslábúaknak **ludtalp-betét** és mindennemű talpbetét-különlegességek!

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek!

40 év óta áll fenn

id. Szepessy István

villanyerőre berendezett

sütődéje.

Sárospatak legrégebb, legkedveltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,

fehér és barna kenyerek.

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközöltetnek

Sárospatak,

☞ a Patikaközben. ☞

Dobozy István

a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

XLIX. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő :
ORBÁN JÓZSEF

Társzerkesztők :
Palumbo Gyula, Koncz Sándor,
Dobos Zoltán, Ruszky Endre.

Felelős szerkesztő:
HEGEDÜS IMRE

PROLÓG.*

A természet új Tavaszra ébredt, a Lélek végigzúgott a földön, a lelkerek erdejének fáí, melyeken még ott zörög a nagy rombolás, a halálra-dermesztés emlékeztetőjeképen egy pár száraz levél, de a levelek tövében új életkezdet lehetősége feslik, — érzik a Tavasz illatát, érzik közeledésének melegségét. A Tavasz hozza legnagyobb ajándékát, az Életet. A dermesztő fagyok kegyetlenségétől, a tomboló viharok borzalmaitól irtózva evoéz a természet a méhében életcsirákat rejtegető Kikeletnek. Március a felszabadulások hónapja. Ebben a hónapban ünnepeľjűk az új életkezdetek ünnepeit. Új életre ébred az alvó természet, új életreménységet ad a Krisztus feltámadása és új életet lehel a magyar nemzet életében a szabadság napja.

Most ezek közül az ünnepek közül a nemzeti felszabadulás emlékeztetere szentelűnk ünnepet s a Természet és az Igazság feltámadásában megdönthetetlen bizonyítékokat nyerűnk összeomlott nemzeti életűnk új-jászületésére, újrábredésére.

Március 15. az egész magyarság ünnepe, de mégis a legsajátságosabban a mindenkori magyar ifjúság ünnepe, azé a magyar ifjúságé, amely dicsőségesen tragikus multjából táplálkozó, a kicsi korlátok közé szorított jelenben élő nemzet belsejében, annak szerves alkotórészeként a Jövöbe vetett sziklaszilárd hittel és a jövendő harcokra felfegyverkezve bizalommal néz előre.

Egy nép élete csak akkor igazi élet, ha a maga öncélúsága felé törekszik, ha a saját nemzeti eszményét tudja megvalósítani. Minden népnek kettős célja van : hogy általános jólétet biztosítson minden tagja számára és hogy a nemzeti eszmék megvalósítására törekedjék. Egy nép jövöje mindig a mindenkori ifjúságban van. Az ifjúság lángoló lelke, optimista bizakodása, új terveket kovácsoló, messze célt kítűző program alkotása, ezek juttatják neki azt a szerepet, hogy az ifjúságot a nemzet jövöjének tekintsűk. Ez általánosságban áll minden ifjúságra. Nézzűk közelebről a magyar ifjúság helyzetét. *A magyar ifjúságnak a közelmultban két jellemző tulajdonságát szokták emlegetni t. i., hogy tévűtakon jár és közö-*

* Elmondattott a március 15-iki esti ünnepélyen.

*nyös nemtörődömségben rostokol. Mindakettő megbélyegző a magyar ifjúságra nézve. Hogyha csak külső képen ítélünk, ha csak felületesen nézzük életmegnyilvánulásait, életfelfogását, világnézetét, akkor erre a következtetésre jutunk. De ha belső életét vizsgáljuk, ha komolyan be-
nézünk életébe, akkor annak ellenére, hogy anyagiakban nem dúskál, állás nélkül van és munka nélkül lézeng tétlenségre kárhoztatva, mondom, ennek ellenére mégis örömmel kell megállapítanunk, hogy a magyar ifjúság nem szárnyaszegett, csak megkötött szárnyú, nem közönyös, hanem tettekre vágyó, nem idegen-majmoló, hanem faji értékeit menteni akaró, nem világpolgárságra áhító, de legszentebb hazai rö-
gön, magyar földön álló, nem sátánnal cimboráló, de hívó ifjúság.*

A magyar ifjúságé a jövő és ennek teljes tudatában vállalja a felelősséget is. Önfudatosan halad legszentebb célja felé, mely a régi határok helyreállítása, az idegenek, bennünket nem ismerők téves hiedelmének megváltoztatása, integer Magyarországon egységes magyar nemzeti szellem kialakítása és az új Magyarország alapjainak az evangélium fundamentumára való építése.

A magyar ifjúság tette kész, erőtől duzzadó, reménységgel telt hívó ifjúság. A magyar ifjúság a ránk erőszakolt békediktátum revideálására törekszik, de tudatában van annak, hogy emellett a maga belső életének revíziója is elkerülhetetlen. Követeli a békediktátum revízióját, de egyúttal saját maga is revideálja önmagát. És az utóbbi revízió segíti előbbre az előbbi. Tehát közeledik a revízió! Akármilyen lassan, de már nem lehet visszatartani, mert már belépett a koreszmék közé és jön, visszatarthatatlanul, mint a Tavasz. Ki mer előbe állni? Ki bírná a Tavasz rügyfakadását, bimbó féslését megakadályozni? Ki merné a pacsirta picit ajkát elnémítani, ki merné megfojtani az erdők énekeseit, ki tudná a méh döngicselését, bogár zümmögését elhallgattatni? Ezeknek dalolniuk kell, a rügynek és bimbónak feselnie kell, mert az Isten örök rendjébe be van írva, megváltoztathatatlanul bele van építve a kikelet, a felszabadulás. Jön a revízió! De a revíziónak rengeteg akadály van. Mi mindnyájan nagy és forró szívű magyaroknak tartjuk magunkat, mi mindnyájan követeljük a revíziót, de álljunk csak meg egy pillanatra, tekintsünk bele a mi magyar életünkbe, kérdezzük meg magunktól, csak úgy halkan: vajjon én revízióképes vagyok-e? megérdemlem-e azt, hogy itt újra Magyarország legyen? meg tudom-e becsülni szent határait, nem herdálom-e, nem kótyavetyélem-e el újra? Jön a revízió, de én el tudom-e fogadni, képes vagyok-e én a magam életének újra, meg újra átnézésére?

Ezek a kérdések kiabálnak fülünkbe a mai március idusán. Ezekre a kérdésekre kell választ adni. Ez a felelet pedig egy határozott „Igen“! Igen, én követelem a régi határokat, visszakövetelem elrabolt testvéreimet, nem mondok le egyetlen magyar rögről sem, én ezután hívőbb életet élek, ezután többet hívom Istent segítségül! *A sárospataki főiskola ifjúsága nevében bizonyosságot teszek arról, hogy mi naponként készülünk az eljövendő nagy harcra, nem feledkezünk el soha a rabokról, imádságos szívvel, megkétszerezett munkavállalással és végzéssel várjuk nemzeti életünk szabad kifejtésének minden akadályát elhárítását és Hazánk felszabadulását. Várjuk az új márciust és dolgozunk eljövételén!*

Egy darabját, egy részét akarjuk mi most itt adni a 48-as időnek. Ez csak színjáték lesz. De én bizonyosságot teszek itt arról, hogy az eljövendő szabadságharc nem színjáték lesz számunkra, hanem ott is meg fogjuk majd találni, nem színjátékban, de a valóságban szerepünket, nem játsszani fogjuk a szabadságharc darabját, hanem élni! h. i.

TÜKÖR ELŐTT. BEVONULÓ KRISZTUS.

Máté 21: 9—10.

Hosszú évszázadok verejtékes éjszakáinak álma íme valósággá lett. Eljött a várvavárt király a Dávid törzséből. A drága ígéret, a szent reménykedés most már boldog beteljesüléssé lett. A sokaság öröme egyszerre kicsapott, mint zivatar után a patak és öntözte az öröm után oly régen sóvárgó lelket. Mindnyájan megittasultak a boldogságtól. Ruháikat terítették le a poros útra, zöld ágakat, virágokat hintettek a Bevonuló elé. Szívük legmélyebb lelkesedését öntötték ki eléje:

Hozsánna a Dávid fiának! Áldott, aki jó az Úrnak nevében! Hozsánna a magasságban!

És jött a király alázatosan, teherhordó szamar vemmén ülve. Milyen felséges és milyen alázatos!

„És amikor bemegy vala Jeruzsálembe, felháborodék az egész város, mondván: Kicsoda ez?”

Itt már megbotránkoznak a Jézuson. Nem látják benne a királyt. Jézus nem szól semmit, hiszen hozzá van már szokva, hogy megjelenése nemcsak ujjongást, hanem megbotránkozást is kivált az emberek között. Tudta nagyon jól, hogy nem mindenki számára élet, hanem megbotránkozás is. Szeliden nézett mindkét csapatra: a megbotránkozókra és az ünneplőkre, mert előre látta ezt a tömeget egy csoportban. Látta, hogy a zöldágakat tördelők, virágokat utjára hozsánnázva hintők a megbotránkozókkal együtt tele torokkal kiabálják majd: fészítsd meg, fészítsd meg! Látta azt is, hogy ez a néptömeg „látván azokat, amik történtek, mellét verve megtére.” Ugyanez a tömeg rimánkodott kétségbeesetten Péternek: mit cselekedjünk? Látta a nagy Király a nádszálként ide-oda hajló embereket, mélységes szeretettel nézett rájuk és ment előre a Golgotha felé, hogy kiömlő vére árán e tömeg örökké együtt legyen az Atya országában.

Amint bevonult egykor Jézus Jeruzsálembe, úgy vonul be egyszer minden szív Jeruzsálemébe. Most az a kérdés, hogyan fogadom a bevonuló Krisztust? Ujjongva, de meddig tart ez az ünneplés, nem szalmaláng-e az egész, nem állok-e nemsokára a „fészítsd meg“-et kiáltók közé. Vagy pedig felháborodok egyenesen, ha hozzám mer jönni és nem ismerem meg Őt.

Ugye elitéled azt a Jézus korabeli embert, pedig az az ember, az örök ember, azok az emberek vagyunk mi is. Hányszor adatik meg nekünk a virágvasárnap drága lehetősége? És akkor vonul e be a mi szívünkbe Jézus, amikor a tavaszi napsugár költögeti álmából az alvó ter-

mészetet, amikor derült az ég, amikor virágillattal teljes a levegő, amikor pompázik legszebb diszében a körülöttünk levő vidék, amikor fiatalok, megelégedettek vagyunk? Nem. Legtöbbször levelek lehullása, megszáradó füvek és virágok idején, verejtékes éjszakák egyedüliségében, a szörnyű kétségbeesések éjjelén, amikor nincs mivel fogadni a dicsőséges királyt. Többnyire ekkor. Miért? Azért, mert sajnáljuk életünk virágát, zöldelő ágát letördelni s lerakni lábai elé. Itt van mindenem Uram, legyen a tiéd! Sajnáljuk ezt megtenni, pedig milyen hamar elhervad a virág, milyen hamar megszárad a zöldelő ág!

Ha megtörténik mégis egyszer, hogy befogadjuk a diadalmasan bevonuló Krisztust, nézzétek, milyen hamar elhervadt a csokorba kötött virág, milyen hamar lemosta diadalkapunkról a nemtörődömség esője az „Isten hozott“-at, milyen hamar a „feszítsd meg“-et kiáltók közé állottunk. Ne cselekedjünk így! Nincs szomorúbb látvány, mint tarlott, elhagyott helyet látni.

Jézus minden szívet felkeres, hogy bevonuljon oda. Be is vonul, csak várni kell az érkezését. Mikor fogadom be a Krisztust? Akkor-e, mikor nincs semmi virágunk, hogy oda helyezzük lábai elé, mikor már roncsok vagyunk, életünk elmúlt tavaszának virágzása után, fagyos, virágtalan télben, amikor már kétségbeesetten nyulkálunk a szalmaszál után? Látja vergődésünket és megjelenik Ő, bevonul egy roncs, szennyes városba, ahonnan már elhalóan, de még egyszer felhangzik:

Áldott, aki jött az Ūrnak nevében!

Ez is elhalkul, e földön nem sokáig volt része abban az örömben, hogy a szeretet királya nála lakozott.

Hozzánk szól az Ige! Mig van virág éltünk fáján, mig zöldelnek az ágak, addig szórjuk utjába, ne pedig beszennyezett életünk, halvány, semmit sem érő rózsáit. Nyissuk ki előtte szívünket! Kedves vendég nálam szállj! Ha pedig Isten Fia megérkezett hozzád, egy földi életen át hozsánázz, mert eddigi életed szürke hétköznapijai virágos vasárnapokká lettek.

Nagy Lajos.

AZ ŪT...

Elindultam. Megyek... megyek...
Végtelen és komor hegyek,
Míndegy, rajtuk is átmegeyek...

Cipóm sáros, ruhám tépett...
Tövíses ág huz a mélybe:
S jobban huznak az emlékek...

Havas ormok, hegygerincek,
Vissza — jaj — már nem tekintek,
Fagyos kőre könnyet hintek...

Megyek, megyek. Fárad testem,
Szakállamat megnövesztem,
Hajamat fehérre festem...

Hátam görbül s a cél messze;
Égig érő hegynek teste:
Ott ér utól örök este...

Nincs már semmim, csak az Élet:
Végigjárom a mesgyémet,
S elérem a határszélet...

S ha a célnál összeomlok:
Szakadt ruha, véres rongyok,
De meg nem tört büszke homlok!...

Elindultam és elmentem,
De hátul a ködtengerben
Elhullott vágy sir, sir csendben...

Békés Géza II. é. tn.

A R E M E T E .

Mindenki megvetette. Az emberek kerültek, féltek is tőle, sokan sajnálták. A gyermekek nyelvet öltöttek rá. Önnön fia ki nem állhatta.

Agg remete volt, a falu és a természet remetéje.

Sokáig kerülő volt. Aztán, hogy megöregedett, a bibliát vette a kezébe. Szüntelenül azt olvasta a mezőn is. El-elmerengett a szent szavakon. Ezt aztán egyesek kihasználták. Loptak egyszer-kétszer, aztán többször is. Pusztították a határt. A következő évadra nem választották meg kerülőnek.

Ezidőtől fogva a fiának nem atyja volt, hanem nyög a nyakában, akinek minden kanál étel, minden harapás kenyér panaszos lett.

Egész valóját mély titokzatosság lengte körül. Romantikus legendák szárnyaltak róla. Különös ember is volt. Legfurcsább szokása az volt, hogy a csontokat gyűjtötte s a szín gerendáira szegecselte. Volt ott csonk tagoktól kezdve egész csontvázig minden: békacsontváz, báránykoponya, sas karma és kis csikó lábaszára. Mind ott díszelgett bizonyos rend szerint kirakva. Tudja Isten honnét, de egy emberkoponyát is kerített. Ezt bevitte a házba s a mestergerendára akasztotta. Ezt már végkép nem tűrhette a menyé. Borzalom és méreg fűtötte:

— Istenem, Istenem, mit ki nem talál ez a vén szamár. Vénységére bolondul meg. Vigye innét ki, mer' magával együtt kihajítom. — S egy meszelőnyéllel lelökte, majd kidobta az udvarra. — Ha még egyszer meglátom, hogy hozzányul, nem érinti többet az én kenyeremet!

— Hát éppen nem baj, ott is látom én azt — sóhajtottá az öreg.

A koponya az udvaron maradt. Aztán hele esett az eső: abból ittak a csirkék és a tyukok. Nem merte eltirhitani azt senki, pedig borzongott tőle mindenki. Az öregtől is féltek, nem tudták, micsoda szellem rejtőzhetik az agg személye mögött.

Azt is beszéltek, hogy az agg pohara egy macskakoponya. Abból issza a vizet, ha van, bort. Ezért aztán borzadtak tőle és kerültek. Nem beszélt vele senki; az élet száműzöttje volt ő. Egyszer megkértem:

— József bátyám, magyarázza már meg, mire való magának ez a sok csontváz, ember- és állatkoponya?

— Hát, kedves öcsém! Tudod már én igen öreg vagyok. Nem tudom melyik pillanatban szólít el a jó Isten... Oszd tudod, az ember könnyen elhajlik tőle: én is meg más is. De én már nem akarok. De szent szavait már szemeim nem tudják kibetüzni, ígéit nem hallják meg füleim, szoltár-éneklésre hang nem jön a számra. Azért gyűjtöm, tartogatom ezeket, lássam végtelen bölcsességét Istennek, lássam csodálatos dolgait Teremtőnek... s lélekben imádhassam őt.

Mintha valami összefacsarta volna szívemet. Valami megdöbbenetete a lelkemet

* * *

Már nem tartották épeszűnek. Azt mondták, zavaros az elméje: bolond. Pletykatéma és gúny tárgya volt. Csúfolták, rákiabáltak. De Valaki

bölcsen intézte azt, hogy rokkant szervei mindezt nem érzékelték. De szíve, az sok mindent megérezett. Fia is szerette volna már föld alá dugni. Sokat szegyenkezett érte; már végig se mert az utcán menni. Évek óta nem tudott atyjára nézni fiúi szeretettel. Csak a kis unokája ragaszkodott hozzá. Sokszor az oltalmába menekült, ha szigorú atyja keményen fedtte. Azon a tavaszon is rossz fát tett a tűzre. Másodízben csente el a tyúk alól a tojást és cukrot kért érte az öreg boltosnétól. Másodszor rajtacsípte az anyja és megtudta az apja. A nagyapa oltalmazta a kicsiny gyermeket.

— Adja ide azt a gyereket, — ordította a felbőszült ember. A nagyapa testével takarta s engesztelően szólt:

— Fiam, ne bántsд szegény gyermeket. Te is tettél így, sohasem bántottalak!

Az apát még jobban dühösítette ez a csendes és szelíd hang. Szinte úgy tudta, hogy apja már csak az ő bosszantására él. Átkos gondolatok viharzottak át agyán: Nemhogy megköszönné, hogy még tartom! Mennyi csúfságot kell elszenvednem érte és még az én dolgomba avatkozik... S erőszakosan akarta elcibálni a fattyut. De a nagyapa nem engedte. Belőle már nem az igazság, hanem a szeretet beszélt:

— Ne bántsд a gyermekem!

— De az istenfáját magának... de... — toporzékol s az eddig összegyűlt harag, felhalmozódott indulat rakétázott belőle, — de... ha ide nem adja, magával együtt agyonütöm. — S ebben a pillanatban sújtva hullott átkos ökle az atyja arcába...

A remete megremegett, szeme megrebbent s szívében felsikoltott a fájdalom: Istenem, hát így csinál velem az én gyermekem? S fájdalomosan nyögte megtört szívének, fájó lelkének lehelletét:

— Jól van fiam, de ne felejtс el, hogy apád voltam!

* * *

Az öreg Antal József eltűnt. Senki sem látta, merre ment. Nem is sokat törődtek vele. Keveset keresték, aztán, hogy nem találták, nem gondoltak többet rá...

* * *

Hogy így gondolkodom, visszaemlékezem. Utoljára egy tavaszi délutánon találkoztam vele. Talán én láttam utoljára.

Éledt az élet, zsendült a határ, virágmezbe öltözött a hegy s a diófa száraz ágán rigó fütyölt. Lelkemben is tavasz volt. Átszellemülten lépkedtem a homokos úton. Elöttem haladt valaki. Megállott. Elindult. Megint megállott. Közelebről már ezt is láttam, hogy öreg ember az, akinek nehéz a part, pihenni áll meg. Antal József volt, a környék legöregebb embere: az agg remete.

Nehezen megy a beszélgetés. Remegő és cserepes hangon töri a szavakat.

— Fiam... nem kéne már nekem élni... de nem tudok meghalni. Szomorú kép volt így az agg, a viruló tavaszban. Erőlködött ismét:

— Minek már nekem az élet... nincs már bennem semmi erő...

csak az élet. S minél jobban erőtlenedek, annál jobban megvetnek a gyerekek is . . . saját gyermekem gyaláz . . .

Panaszkodott még. Utolsó intése ez volt:

— Fiam, ha mélyen érző szíved, gondolkodó lelked van, vigyázz, nehogy bolondnak tartsanak!

Hogy szorongva elmerengtem, azt sem kérdeztem meg, merre tart. Ment tovább az Órhegy felé. Azt sem vettem figyelembe, hogy bot helyett balta és kapa van a kezében. Nem tudtam, hogy a temetésére megy.

* * *

Csodás útjai vannak a véletlenek.

Peregnek már az őszi levelek. A fák koronája meg-megborzongott s hullatta lombját. Megihletődve gázoltam az erdei avarban. Lábam alatt csörögve mesélt a haraszt, fölöttem suttogva csacsogott a rozsdás lomb. Hogy egyedül voltam, céltalanul bolyongottam. De mintha valami mindig mondta volna: most erre . . . most arra . . . Gödrökbe léptem, tuskóra hágtam, bozótba bújtam s gazba törtettem. Jólesett járatlan helyeken bújkálni.

Kökény, szeder és csipkefa bokrok hatalmas gázt körítették egy helyütt; a középben egy lomha tölgyfa lomposodott. Hajtott valami, hogy bújjam meg a sűrű gázt. Hogy a középig hatoltam, szokatlan ölnyi tisztást leltem: csak apró sarjhajtások vesszőztek ott. Mintha sertéstúrás lenne a fa alatt . . . De mintha emberásta gödör lenne. Nini, fölöttem meg a fa ágán valami kóc féle csüng. Egy rossz balta és kapa féle is itt hever.

— Itt valaki járt — gondoltam.

Nézem a gödröt: elszáradt bürök és labodaféle töredezett ott és haraszt tarkállott. Hogy botommal túrkáltam, valami alak . . . valami fehér . . . csont . . . valami koponyaféle . . .

Aztán elémbetünt egy hihetetlen kép . . . összekushadt emberi hulla . . . a sok helyen kifehérlő csontokra ráasszott matéria . . . s itt-ott még ruha-rongy.

Megborzongtam . . . szívem erősen zakatolt. Értettem mindent. Ime, a természet és a falu remetéje, az élet számúzóttje . . . akit az emberek idekergettek. Kimondhatatlanul fájt valami.

Nem hittem, hogy valóság lenne. De a formátlan roncs ott nyugodott előttem. Vártam, hogy a tetem talpraáll, megelevenedik, megifjodik s bosszút esküdve harcrakél a világgal . . .

Bárgyúan néztem aztán, hogy a tetem nem mozdul. Koponyáján egy ártatlan bogárka vánszorgott fölfelé . . .

Az Úristen szeme egy-két marék sugarával még meghintette a halni készülő őszi tájat . . . Megnyúltak az árnyékok . . . a hegy alatt tehéncsorda kolompolt hazafelé . . .

Mintha az agg remete szelleme lebbent volna felém, megrezdültek a gallyak, halk suttogásba kezdett a lomb és lassan peregtek a falevelek . . .

Béres János V. é. tn.

Nagy köszönettel nyugtázzuk márc. 15-iki estélyünkön a felülfizetéseket: Dr. Mátyás Ernő 5 P, Panka Károly (Budapest; jegymegváltás) Végh 1 P (jegymegváltás), N. N. 0.50 P, Kiss Pál (Pusztafalu) 0.50 P.

RESPONSORIUM.

A Közlöny 1933. szeptember—októberi számában megkezdett közleményemet kívánom folytatni, mely azt célozza, hogy egy gyakorlatban kiépülő feleletet adjon a pataki theologus ifjúság azokra a kérdésekre, amelyeknek a betöltését *joggal* elvárják tőle s ha másból nem, de „kutyakötelességből“ önmagától is el kell várnia. A *gyülekezettéalakulás* alapelvét, a *munkaközösséget*, mint eszközt, a bibliaköröket, amelyek egy *diák- és gyülekezeti tanácsadó szervben* kulminálnának (valaha!), az *ima- és tudományos közösségeket*, melyek a *gyülekezeti presbiteri tanfolyamok* előkészítői, már leszögeztem. Mindezek „skiccek“ azokból az előadásokból és felolvasásokból, melyeket az elmúlt évben világnézeti megokolásokkal a theologia, a tanítóképző és a gimnázium leány- és fiúifjúsága előtt már vázolni próbáltam. A közölt dolgok nem ideák és szeretem hinni, hogy végső konzekvenciák levonásában sem sülyednek el az álmodozás világában. Ehhez azonban először az kell, ami minden megújuló élet alapja és programja: lemondunk a szégyen takargatásáról, mint akik nem járunk ravaszságban és nem is hamisítjuk meg az Isten ígétjét, de a nyilvánvaló igazsággal kelletjük magunkat minden ember lelkiismeretének az Isten előtt (1. Kor. 4:2). Szögezzük le még azt is, hogy a theologia, a szó nemes értelmében, sokkal inkább theologia, ha az élet gazdag és pompás színeihez, mintha a sápadt-színű fóliánsok tudományos művészkedéseiben mutatkozik meg. És minden szociális, belmissziós és egyház-gazdasági munkának a célja az örökélet, de nem az, amit úgy szoktak értelmezni, hogy majd azután kezdődik, hanem az, amihez ez az élet is organikusan hozzátartozik; ami azt jelenti, hogy nem úgynevezett metafizikai, irracionális, transcendens „távlatokban“ hanem *theologia-existenciálisan*. Épen ezért is: a theológiának, mint intézménynek, főleg ifjúságában arra kell törekedni, hogy *ne akarja az újonnan bekerülő theologus ifjúságban azt a természetes hajlamot, tüzet, ösztönt, heves és alkotó lelkesedést kiölni, ami a „theologust“ theologussá teszi.*

Nyúljunk most hozzá a pataki theologus ifjúság egyik sokat vitatott kérdéséhez; nevéen nevezve a gyereket: *a Soli Deo Gloria-egyesületi problémájához*. Ennek a megszervezésére vonatkozó kísérletek és jószándékok az elmúlt években mindig kudarcot vallottak, ami részben a theologus ifjúság makacsságán, részben pedig a szervezeti tagozódás felkinálásának nem épen helyes módján mulott. Az elmúlt esztendőben a helyzet egy kicsit kezdett változni. Oka ennek egy céltudatosság, amit egyesek ügyes fogásnak, mások praktikus behálózásnak neveztek. Mindegy! Végeredményében azonban minden a theologus ifjúság öntudatának szélesebb kinyílásához, a világnézeti döntőórák észrevevéséhez vezethető vissza. Mindenki kezdi látni, hogy az élet problémáiba egy *intézményes* bevonulásra van szükség. Ezért van szükség ma Soli Deo Gloriára Patakon a *theológián* is, de ugyanakkor egy *önálló S. D. G.-ra ott* semmi szükség. *A pataki theológián S. D. G.-ra azért van szükség, mert másoknak szüksége van rá.* És örüljön a theologus ifjúság, hogy *ez* így van. Örüljön,

hogy útmutatást, vezetést várnak tőle. Az, hogy tavaly theologa és theologus vezették Patak két S. D. G-át, minősíthető esetlegesnek, de mindenestre jó jel és figyelmeztető újj arra, hogy az esetlegességeknek szervezeti formát kell adni. A szervezet tetején kell állani a theologus ifjúságnak, nem diktátori hatalommal és öntelt, hazudott „papi“ előjogokkal, hanem a munkának azzal a tudatával, amelyik egyetemesen érzi, hogy a gimnázium leányai a fejlődő, terebélyesedő *nőszövetségek* legjobb hordozói lesznek, tanítóképzős és gimnáziumi ifjúságunk pedig az a matéria, amelyik fundamentuma *intelligenciánk beszerzésének, a férfiszövetségek* alkotó munkája megindulásának. A pataki theologus S. D. G. mindig azon törte „összes“ koponyáját, hogy mit adjon legjobbat legjobban azoknak, akiknek krémme kell válniok a jövő, fejlődő egyházi életében. Ez semmiesetre sem a pataki theologia „behódolását“ jelenti a multban furcsa jelzőkkel illetett „Pestnek“, hanem azt, hogy a S. D. G. Pataké is lenne és az ifjúság tömött sorban állana azok mögött a gondolatok mögött, amiket a konfesszionális reformátusságnak, ha nem akar elszíntelenedni, azután meg elveszni, erőteljesen kell képviselni *a református sajtó, politikai napilap, ref. politikai világnézet, evangéliumi apologetikai szervezet* stb. stb. égető kérdéseinek nagy front-harcában. Ezzel kapcsolatban még egy *nem* magasabb szempont, de a szempont szélesebb alátámasztása is hadd jöjjön számításba. *A pataki theologus ifjúság érdemesnek kell, hogy érezze magát arra, hogy a környék református diákifjúságának is szellemi vezetője legyen.* Ezért a valaha „tokajinak“ nevezett theologia megalakítaná a *Hegyaljai S. D. G. körzetet*. Pataknak ily centrális „hatalommá“ való emelése — szerény véleményem szerint — mindenestre nagyobb szeretése az ősi intézménynek, mint az oktalan különcködés és hetvenkedő „önállóság“ (?!). Viszont ez az atyaszervezettel szemben sem jelentene pártütést, hanem egy *új családalapítást*, amelyik, mint fiatal és erős gyerek támogatná az edzettebb és többet tapasztalt atyát. Mert *a magyar református egyháznak most mindenütt csak egy feladatának szabad lennie, de ehhez sok eszközének: poraiból megelevenedett főnixként felemelkedni, repülni, diadalmaskodni, hódítani szíveket Istennek.* Hogy ez a szervezeti egység műsorban, tanulásban, szeretetvendégségi, együttműködő közösségi életben, a nyári konferenciák több szempontú látogatásában, kirándulási alkalmak könnyebb teremtésében: mit jelentene, azt most nincs tér mérlegelni.

Hogy ez nem a pataki theologia kisajátítása akar lenni egy szervezet számára, nem is *kaszt-alakítás*, azt az rögtön belátja, aki mélyebben érzi: hogy mit jelent a magyar ref. egyháznak holtpontra kerülni, ott vesztegelni és kísérletet tenni az örökkévalóság meglopására. Különben ez is épen annak lesz az egyik biztosítéka, hogy ha rövidlátók vagyunk, megszélátókká rukkolunk elő. Így lesz egyik legelső feladat élő kapcsolatot teremteni a *K. I. E.*-vel, ami nemcsak a *világszövetségi imahét* bevezetésében, hanem a pataki *K. I. E.*-vel való céltudatos együttműködésben, aminek módjai és eszközei közismertebbek (ami pedig még nem közismert, azzal várnom kell hazamenetelemig), nyilvánulna meg. Az idén a szénior vezetése alatt működő *külmisziói-szeminárium* tovább folytatása és állandósítása, a *M. E. K. D. E. Sz.*-től kérendő *külmisziói perselyek* stb.:

ezekkel a szervekkel teremtenék meg a lényegesebb kapcsolatokat. Ebben a glédában emlitem még meg azt is, hogy értékes lenne Patak számára, ha megvalósíthatná a *soproni evangélikus theológiával a diáksere akciót* (a ref. theológiákét már lefoglalta az O. R. Th. Sz., azért nem szólok róla). A két protestáns egyház irodalmi és praktikus tevékenységeinek a felületnél többet jelentő együttműködése szempontjából a jövőre nézve lényegesnek tartanám.

Folyt. köv.

Konecz Sándor, Basel.

VÁLASZ A HOZZÁSZÓLÁSRA.

Maklary P. M. t. kartársam, az idősebb ember messzebbre terjedő visszaemlékezésével, hozzászól az *Ifj. Közlöny* decemberi és januári számaiban közzétett cikkem egyes részleteihez, — vagyis kibővíti egyik-másik emlékezésemet oly adatok közlésével, amelyeket én nem ismerhettem és így nem is foglalhattam be *Emlékezéseimbe*. Így elmondja a tanári kar körében lefolyt előzményeit a Buza J. igazgató amaz intézkedésének, mellyel a május 1-i ünneplést és tanári megajándékozást beszüntette s amelyekről én, mint akkor gimn. tanuló, természetesen semmit sem tudhattam. Előttünk, akkori tanulók előtt, csak az a tény állott, hogy ezt a gyakorlatot az igazgató betiltotta, (itt nem a kifejezésen, hanem a lényegen van a hangsúly) — s így én is csak azt említhettem. — Ugyanez áll a Cziróka-nyakon tartott majálisra is. Ók, úgymond, ott tartották a tavaszi mulatságot, nem a Szarka-kúton. Elhiszem, de az én tanuló koromban a Cziróka-nyakon tartott mulatság kiment a divatból, én annak hírét sem hallottam, hát hogyan emlékeztem volna róla? ellenben a Szarka-kúton 1879. május havában személyesen résztvettem a majálison, akármilyen rossz volt is az odavezető út, — s így természetesen csak erről szólhattam.

Rácz Lajos.

VÁRATLAN VENDÉG.

A sötétség körülölelte a régi várost
A villanylámpa fölött
Ezüstös, fénylő gömb ragyogott: a hold,
Az ablak nyitva volt...
És rajta észrevétlenül beszökött valaki.

Hogy ki volt? Nem tudtam.
Hisz csak az imént olvadt el a hó
S mégsem gondoltam, hogy a tavasz olyan
bohó;

Hogy ilyen korán márciusban
Mikor a rügy még nem is pattan
Lopózva, kedvesen énekelve
Mult tavaszoknak emlékeit keltve
Átszökve téli erdön és álmos halmokon
Belépjén hozzám a nyitott ablakon.

Oravecz Lajos V. é. tn.

TAVASZ.

Világoskék, nagy zongorán
Tavasz zenéje zongorál,
És minden billentyűje csók,
Ahogy lenyomja: csókra csók.

Világoszöld apró szelek
Fésülik a vetéseket,
S csókkal labdázna a szelek:
Ébredjetek! Ébredjetek!
Mert csókkal ébred a virág
És csókkal él a nagy világ
És itt a fényes, nagy, mesés,
Csókos, virágos ébredés!

Egy incifinci hóvirág
Miatt bolond a nagy világ,
S a nagy világ ma meg nem áll:
Ma minden csókot szétdobál!
Mészöly Dezső VI. gimn. t.

FALU. A FALU ÉS AZ EMBER.

A FALU ÉS AZ INTELLIGENS IFJÚSÁG.

Hozzuk napirendre ezt a kérdést: a falu és az ember. Olyan tág keretű téma, melyben az apróbb, kisebb — azonban nagyjelentőségű kérdések serege vár személyes elintézésre, személyes bogozgatásra. Nem új, sem a főkérdés, sem a részletek. Szeretnénk megbolygatni tanítóképzős, gimnázista, theologus ifjainkat, hogy ennek egy-egy pontját megvizsgálják, tudatosítsák. Ilyen hatalmas ifjú táborban sok arcú, sok látású diák van. Szóljon ki-ki, ha csak egy gondolatot is, az őt leginkább érintő, érdeklő körivdarabról, vagy az egész körről, mellyel a felvetett kérdést szemléltetjük.

A tárgyra térve tehát a főkérdést — a falu és az ember — ágaztathatjuk pl így: a főváros és a falu, a város és a falu, társadalmi osztályok viszonya a faluhoz (tisztviselő, kereskedő, iparos stb.), szellemi irányzatok és a falu, a cselédség és a falu (városba került cselédek, visszakerültek) stb. Lehet *ezekről* írni, vagy egyéni belátás szerint, egyéni osztályozásban.

Most kíséreljük meg: húzni egy pár vonást, rajzolni egy kérdő, vagy felkiáltójelt, a falu és az intelligens ifjúság viszonyának szemlélete által.

Ha már benne vagyunk az osztályozásban, ami épen nem baj, mert szoros a kapocs az osztályok között. az intelligens ifjúság kebelén belül is bizonyos csoportokat kell alkotnunk. Kell azért, mert más lesz egy városi, talán falun soha nem járt, vagy pillanatnyilag ott megfordult ifjúnak a faluhoz való viszonya, mint a faluból kikerült intelligens ifjúé. Hasonlóképen másképp néz a falura a lelkész, jegyző, vagy tanító fia, mint a kis-közép- vagy nagybirtokos fia: jóllehet mindkét csoport falusi eredetű.

A városi eredetű ifjú, mint bárki, vagy jó viszonyban van a faluval, vagy rossz viszonyban, vagy egyenesen iszonyodik a falu szó ébresztette minden gondolatától. Rendszerint, amint a falusi ifjú érdeklődik a város iránt, úgy a városi ifjú is kedvteléssel fordul a falu felé. Egyiknél a kedvtelésből komoly érdeklődés, odaadás lesz, talán életpályája rúdjának odairányítása, másiknál felszines játék, romantika. Érdekes megfigyelni, hogy a városi ifjú előbb mindig a szépet, az érdekeset látja meg a faluból és elméletek sima útján halad a falu megragadására, Ez a csoport szelvényben hirdeti a falu szépségeit, üde, tiszta levegőjét s érdemesnek tartja a faluval foglalkozást. Kizárva egyéni önző érvényesülést, végzi a munkáját. Később talán meglátja az érem másik oldalát is, az elhagyatottságot, nyomort s érzékeny lelke fájdalmával tudja egészszé kerekíteni előbbi tapasztalatait. A másik csoport előbb a kiáltó elmaradottságot, szenvedést látja meg. Elszánt harciosa lesz a segítés, felemelés törekvéseinek. Ez a két csoport: az értékesebbek. Ott áll a másik oldalon az ügyesen számító, minden hájjal megkent sereg. Ez azért beszél, azért kiabál, mert jó befektetés az utóbbi időben a falu vállára állani, soha nem remélt polcok magaslatára feljutni. Használhat ez az elem is — mert azt mondjuk: akár szívből, akár szívből a munka előbbre megy —, azonban sok csalódás, kiábrándító köpönyegforgatás kiáltja: csak így ne! Ugy gondolom azonban, városi

ifjak közül valaki — aki érdemesnek tartja a faluról beszélni, már pedig hiszem, hogy sok van ilyen — illetékesebben szólhatna erről a kérdésről, esetleg egyéni tapasztalatairól.

Nem beszélek sokat a falusi lelkész, jegyző, tanító fiúkról sem, nem az én kiscgazda fiú életkörülményeim között nőttek fel. Mégis kívülről, amennyit belülre lehet látni legyen szabad mondani. Míg középiskolába nem kerülnek szeretik a falut 80 százalékban. Eljátszanak a falusi gyerekekkel iskolaudvaron, tereken. Szeretik a bácsikat, néniket, benne élnek a faluban. Idők folyamán, mint a falusi ismétlőiskolás kikerül az iskolából lassan talán írni is elfelejt (tudok reá példát), úgy kerül ki érzésvilágában a középiskolás ifjú a faluból s a falut szerető 80 százalékából, 8—10 év alatt lesz faluval rossz viszonyban levő, nem törődöm vele, mit bánom én fiatalember, aki semmibeveszi atyja foglalkozását s kézzel-lábbal arra törekszik, hogy minél messzebb legyen a falutól. Hála Istennek az ezekkel homlokegyenest ellenkező 20 százalék derék csoportjáért. A falu ügyét szívügynek tekintők közt nagy-nagy mértékben nyomnak a latban. Ismerik a falu szépségeit, előnyeit, ismerik hátrányait és akár mint faluvezetők közvetlenül, akár bármely társadalmi állásban működők, minden lehetővé tesznek a faluért. Amit a könnyelműek erkölcsi alapokon rombolnak, ezek verejtékes munkával, lelki törődéssel újra építenek, amennyire lehet, hogy mentsek a falut. (Érdemes volna a két csoport erkölcsi felfogásáról összehasonlító tanulmányt írni.)

Szóljunk most a vér szerint faluhoz legközelebb állókról. Nem tudom miért, de ezek a legrosszabb rokonai a falunak. Róluk nem kis éllel lehet elmondani: „a rokonság csupa jóság.“ Legjobb lesz végigtekinteni röviden az életükön. A faluban egyformák — a közép- és nagybirtokos fiú a középosztályhoz, vagy fölébe tartozik — s az egyiket atyja tehetősebb volta a középiskolába viszi. Megindul a szakadás, mignem szakadék lesz belőle. Az egyik földet tűr, a másik tollal szántja a papirt, vagy bárázdálja a betűket. Ritkán kerül vissza rövid vakációkra a fiatal diák. Kritikus szemmel néz szét a faluban s vagy megszereti népével, ifjaival együtt: szánva-szeretve őket, vagy elítéli és későbbi életében legfeljebb még rúg rajta. Vagy megmarad természetes ésszel, egészséges lélekkel véreért munkálkodónak, vagy ficsuroskodó pökhendiséggel beszél „a falusiakról.“ Az előbbi alázatos útmutató, tanító jobb lehetőségek felé, az utóbbi fölényes parancsoló, akihez kötelessége mindenkinek igazodni. Haza megy a diák nagyvakációra. Az előbbi két lehetőség áll elő nagyított formában. Ilyen az élete otthon e két típusú falusi fiúnak. Milyen az iskolai életben? A tanulás gondja leköti: nincs ideje a faluval törődni, azaz, hogy ideje volna, azonban más is leköti: játék, szórakozás. Ezért van, hogy sok falusi fiú eljátsza már a középiskolában kisedet játékait. Mint Oláh György írja Lázadás a Tiszánál c. könyvében ezekről: „Parasztoknak már nem parasztok, meg vannak zavarva attól a szájas, kuszált, romlott áldzsentri urhatnámságtól, amely nálunk sokszor az öt-hat gimániumos gazdafiúkat is megérinti és annyi haszontalan éjjel-nappal biliárdozó existenciát teremt.“ Ez az, aki, ha hivatalnok lesz, kikerüli atyját s szidja a parasztot.

Nem írok azokról, akiket előbb említettem, az alázatosan dolgozók

között, akik megértették, hogy nekik százszorosabb a felelősségük a faluért, mint bármely intelligens csoportba tartozónak. Szégyen, de megelőz sokszor faluszeretetével a városi fiú. A középosztály kezében van a falu, mi lesz vele, ha mai intelligens ifjúságunk nagyobb, — nagy kíváncsi — teljes számmal nem dolgozik a faluért? (Ez nem jelenti azt, hogy másért nem.)

Befejezésül, egy állítást és kérdést: a theologusok 25 faluszemináristája közül csak 6 falusi fiú! (pedig arányukhoz képest hétszer annyi is lehetne.) Miért?
C. Kovács István.

Kedves Olvasóink!

Rohamosan közeleg az iskolai év vége s szomorúan látjuk, éreztük, hogy olvasóink 60 százaléka nem küldte be előfizetését. Kiadási számlánk havonként nagyot nő, bevételi táblánk lassan gyarapodik. Hiába a szellem csörgedezése, ha anyagi forrásaink elapadnak. Szeretettel kerjük olvasóinkat, akik lapunkat elfogadták, legyenek ne csak olvasótáborunk tagjai, hanem előfizetői is jó kedvvel. Előfizetések be-
küldhetők a „Sárospataki Hírelbank“ 12.777. sz. csekkszámláján „Ifjúsági Közlöny“ előfizetési díja címen, vagy pénzesutalványon közvetlenül a „Kiadóhivatal“ címére. Szeretettel nyugtázzuk a március 10-ig beérkezett előfizetéseket: Finkey Pál (Bp.) 5 P; Görömbey István (Ny.), Janka Károly (C.) 4—4 P, Pósa Péter (M.), Jakab László (Sz.), Arday László (M.), Arday László (M.), Molnár Gyula (St.), Ujj Lajos (Flk.), Bóna Miklós (Sz.), Forgács Gyula (Bp.), Császár József (M.), dr. Matolányi László (M.), Dóczy Imre (Sz.), Csabai István (Kk.), Kósa Szabó Pál (M.), Komjáthy Sándor (Bp.), Hallgató János (Fm.), Hallgató Sándor (Sp.), Padrah Sándor (Sp.), Berei András (T.), dr. Tóth Pál (Sz.), özv. Tárcezy Sándorné (Sp.), Nagy Béla (Bonn) 3—3 P, Kiséry Béla (H.), Varga János (T.) 2—2 P, Kalmár Lajos (M.), Harsányi Gusztáv (D.), Nagy Lajos (G.), Kiss Ernő (St.), Szabó Gyula (Sp.), Kovács Károly (Tp.), Szabó Sándor (P.), vitéz Borsay Béla (D.), Berzeviczy János (A.), Debreceni Ref. Tanítóképző Olvasóköre (D.). Szeretettel nyugtázzuk a Sárospatakon kiküldöttünknek befizetett előfizetési díjakat: Nyitray Lajos 4 P, Balsay Bertalan, Bálint József, özv. dr. Batta Istvánné, dr. Binét Menyhért, Bódy Dénes, Csontos József, Darányi Lajos, Ecsedy Lajos, dr. Fischer Fülöp, Halász Dénes, Hazay Béla, dr. Katona Géza, Kiss Elek, Kókai Kun Dániel, Kósa Sándor, Konez Ferenc, Lázár Károly, dr. Marton János, dr. Mátyás Ernő, Mészáros Lajos, Novák Sándor, Neumann Mór, Orbán István, Sárospataki Takarékpénztár, Somody József, dr. Szabó Gyula, dr. Szabó Zoltán, Szalay Róbert, Szathmáry Ferenc, Szilágyi Benő, id. Szepessy István, Szücs István, Tárcezy Árpád, dr. Újszászy Kálmán, dr. Urbán Barnabás, Ujváry Dezső, Varga Gábor, Várszély Béla, Irsa Tibor, Molnár Benjámín, Müller Ármin 3—3 P; Boda Béla, Cziráky Károly, dr. Izsó Bertalan, dr. Kondor Miksa, Kocsis János, Mészáros Bálint, Spitz Pál, Szabó Károly, Viték Ferenc, Kovács Erzsike
1'50—1'50 P.
KIADÓHIVATAL.

Tanulmányút Németországban.

„Nem jó a fiak kenyerét elvenni“ ... ez volt mindig az elvem, míg Patakon diákoskodtam. S harcoltam is azért, hogy a Közlöny a pataki diákság közlönye legyen s ne másoké, kívülálló embereké. Ezt az elvet most is fenntartani kívánom s ha mégis e rövid ismertetésnek helyet kérek a Közlöny lapjain, teszem ezt azzal a céllal, hogy a pataki külföldre vágyó fiúk tájékozódást nyerjenek: hogyan s mily reményekkel jöhetnek Németországba tanulmányútra. Épen ma fokozott mértékben szükség van erre az ismertetésre, mert a változott viszonyok között ez is módosul s én is csak épen a mai helyzetet tudom feltárni, melynek állandóságát semmi sem biztosítja.

Akiben tehát elhatározó erővel él a vágy külföldre jönni — minden diákban kell hogy éljen — az az első lépéseket a theol. igazgató úr útján teszi meg. Lehetőség sokfelé nyílik. Nem beszélek azonban az angol, hollandi, amerikai, sweizi, francia stb. stipendiumokról, sem a magyar állami ösztöndíjakról, melyek magukban elegendők a zavartalan tanulmányozás biztosítására. Én azokról az apró stipendiumokról kívánok tájékoztatást adni, melyek több oldalról összefolyva, mégis meg tudják teremteni a lehetőséget, hogy a hozzánk, történelmi és kulturális kapcsolatokat tekintve, legközelebb álló németiség között — ha szegényesen is — nyelvi és egyéb tanulmányok elmélyítésében egy-egy évet eltölthessünk.

Legjobb alapul szolgál ehhez egy, a központi Gustav Adolf Egylettől (G. A. V. Leipzig, Hindenburg-str. 4.) elnyerendő, rendszerint 2 semesterre szóló, semesterenkénti 150 márka segély, melyet július 1, illetve február 1-ig kell megfolyamodni, melynek birtokában többféle lehetőség nyílik, más-más egyetemen. Legszokványosabb e segéllyel Halléba jönni, hol az évszázados magyar-német kapcsolatok sok kedvezmény lehetőségét tartották máig fenn. Az az Auslandsheim, melyben havi 30 M-ért még az idén is teljes ellátást kaptunk, e semester végén megszűnt ugyan, mert a bentlakó 7 magyarért nem volt rentabilis fenntartani, de a f. évi január 25-én megalakult „Akademisch-Deutsch-Ausländischer Club“, melynek elnökségében az idegen nemzetet számban legtöbben képviselők megbízottja, jelenleg a Hallei Magyar Egylet elnöke is helyet foglal, programjába vette egy új, az összes külföldi diákokat magába ölelő Heim létesítését, amely már ez év nyári semesterében megkezdte működését. Itt 10—12 magyar fiú számára lesz hely fenntartva s a felvételért és kedvezményekért a kérvényeket: „Akad. Auslandsdienst, Halle a/S. Universität“ címre kell benyújtani. Minden ref. theologus az egyetemi mensán kérelmére Freitisch-t kap Lang professzor úrtól, a pataki iskola tiszteletbeli tanárától, melynek egyenértéke a Heim kasszájába átfizetve, a kedvezmények közé számítatik. Az új Heimban való külön segélyek ügyében tervbe van véve a magyar állam és a magyar prot. egyházak megkeresése is.

Meglehetősen biztos segély a berlini Mons Pietatis alap semesterenkénti cca 75 M. támogatása is, melyet minden ref. theologus megkap az erdélyi alapítványból, aki Németország bármelyik egyetemére való beiratkozásáról egy igazolást csatol kérvénye mellé. (Cím: Berlin, Charlotten-

burg 2. Jebenstr. 3.) Ide számít végül a rendes hallgatókul beiratkozottak számára a tandíj (80 M.) elengedése, melyet a porosz kultuszminiszteriumtól az egyetem rektori hivatala útján esetenként együtt kell kérni, amelyet e télen is elengedtek. Ez esetben az összes egyetemi kötelezettségek cca 50 M, melyből a 30 M. beiratkozási díjat csak egy esetben kell megfizetni. Ehez jönnek a felvett kollegiumok díjai (4 órás 10 M, 2 órás 5 M.).

Ha azonban otthon tanulmányait befejezett s. lelkész jön ki, aki nem számít külföldön doktori vizsgát tenni, annak elegendő Gastkénti fizetés, — mikor is a bizonytalan 80 M. tandíj számításán kívül esik. Fentiek alapján egy rövid költségvetés egy tanulmányi évre: Bevétel: $300 + 150 = 450$ M. — Kiadás: 7 hónapra ellátás á 30 M. = $210 +$ egyetemi díjak $120 = 330$ M., mikor is cca 120 M. egyéb kiadásokra marad, ami bizony nagyon is el csepeg, mert pl. mi, akik most együtt voltunk, csak levélbélyegre több mint 15 M.-t adtunk ki egyen-egyen.

Aki a G. A. V. segélye nélkül is bátorodik kijönni, az itt Halléban a helyi G. A. V.-tól semesterenként 75 M. segélyt haphat Heinzelmann professor úr útján s reménye lehet, hogy a második semesterre személyes bemutatkozás után szintén megkapja az egyetemes G. A. V. 150 P.-ás segélyét, mint most is ketten megkapták azt, míg engem a G. A. V. lipcsei Franz Rendtorff-Haus-ába vettek fel teljesen ingyenes ellátásra 2 semes-teri érvénnyel, hol 22 külföldi német közé 3—4 magyar fiút is felvesznek. A következő semesterben Patakról ketten leszünk ott Tóth Ferencsel. A G. A. V. stipendiumairól prospektust a theol. igazgató úr tud rendelkezésre bocsátani.

A hallei ref. Konvikta, melynek vezetője Lang pofessor úr, csak egy magyar theológust vesznek fel, oda azonban rendszerint debreceniek jönnek; az oda való kérvényezésnek nem sok értelme van. — Halléban van még 2 stipendium, melyek evangélikus theológusok számára vannak fenntartva s csak ezek nemlétében adhatók ki reformátusoknak. Valamikor óriási alap volt a Kassai-féle, ma devalválódott s csak egy cca 400 M.-ás évi segélyt ad. Kisebb a Poldis, mely semesterenként 60—70 M. s ezt leg-utóbb egy ref. theológus kapta.

Tudomásunk szerint Marburgban van egy ref. theol. alapítvány, melyet most innen Kovács Bálint (Bpest) folyamodott meg s 150 M.-t kapott a következő nyári semesterre. A tübingeni egyetemi mensán pedig Freitisch-t kaphatnak ref. magyar theológusok, mely ingyen ebédet jelent, míg lakást és reggeli kávé 20—25 M.-ért havonta privátháznál mindenütt lehet váltani. A G. A. V. stipendistáiról a március—áprilisi Ferienben (szünetben) még külön gondoskodik falvakba lelkészekhez való elhelyezés útján, esetleg más úton-módon. Utisegélyt a magyar állam szokott adni, mit szintén a theol. igazgató úr s a püspöki hivatal útján kell kérni. Márka beszerzésére a Magyar Nemzeti Bankhoz kell kérvényt benyújtani s kérni egy-úttal a 20 százalék felár engedését is tanulmányút céljára. Utlevéltre 40—50 M.-át adnak azzal, hogy azután havonként cca 50 pengőig lehet pénzt küldetni a Nemzeti Bank útján és engedélyével. A vasuti jegyet végig magyar pénzen meg lehet előzetesen váltani otthon, de a jegyet a végállomáson nem kell leadni, hanem lepecsételtetni s megtartani, mert az egyetemre való beiratkozás után a német vasutak a féljegy árát visszatérítik.

Féljegyet ad hajóra Bupesttől Wienig, esetleg hajójárás esetén Passauig előzetes kérelemre az Első Dunagőzhajózási Vállalat. (Bp. V. Rudolf rkp. 3). — A kijövők hozzanak magukkal minden okmányt, mégis legfontosabb az érettségi bizonyítvány hitelés német fordításban s községi szegénységi bizonyítvány, melyet legjobb úgy beszerezni, hogy egy íven magyar és német nyelven legyen írva s ezi több példányban hitelesíttetni. Szegénységi bizonyítvánnyal minden fordítást ingyen hitelesít a lipcei magyar konzulátus.

Molnár Pál.

HIREINK

Farkas István püspök úr a Theol. egyelet meghívására febr. 23 előadást tartott a generális vizitációról. Hatalmas és lelkes beszédben mondta el kedves élményeit és szívünkre kötötte a magyar falu és magyar paraszt szeretetét, aki — mint mondotta, — az egész magyarság fundamentuma. Megjelentek a Püspök úr kíséretében farkasfalvi Farkas Géza egyh. ker. főgondnok, Janka Karoly főiskolai lelkészi és gróf Bethlen Pál világi főgondnok urak is. A Theol. Egyelet díszgyűlést tartott illusztris vendégeink számára, melyen a legjobb erők mutatták be képességeiket.

Március 15-ét nagy lelkesedéssel ünnepelte meg a sárospataki főiskola ifjúsága. Délelőtt a Tanítóképző-intézet gyönyörködtette szép műsorával nagy közönséget, délután pedig a Mudrány-terem izlésesea feldiszítve várta a vendégeket. A délutáni ünnepélyen beszédet Orbán József szénior mondott, szépen ecsetelte az első március 15-ét, majd az új célkitűzéseket rajzolta meg nagy hatású és mély érzésről tanuskodó gondolatokkal. Szerepelt a főisk. Zenekar és Vegyeskar, továbbá a főiskolai Kórus Szabó Ernő főisk. ének és zenetanár biztos vezetésével, mindegyik szám végén felzúgott a megérdemelt tetszés nyilvánítás, a tapsorkán. Benyhe Imre jól kidolgozott Nemzeti dal és Csiszár Béla jól átértzett szavatai emelték a délutáni ünnepély műsorát. Igen szép zongora játékkal gyönyörködtette a termet zsufoolásig megtöltő nagy közönséget Rác

Jenő gimn. A Kossuth emléktáblánál Palumbo Gyula theol. elnök mondott igen mély szántású és gondolatokban gazdag emlékbeszédet, majd két levante szavalt ügyesen. Nagyon szép látvány volt a diákság és levanteegyesületek gyönyörű felvonulása és tisztelgése. Az esti előadás igen nagy és szép közönséget vonzott. Prologót Hegedűs Imre, lapunk felelősszerkesztője mondott, melyet vezércikkül itt hozunk. Az ifjuság legjobbjai előadták Herczeg Ferenc „Fekete lovas“ című 48-as drámáját olyan művészi alakítással, beleéléssel és lelkesedéssel, hogy objektív szemlélők szerint Patakon ilyen ügyes is a legapróbb részletig megjátszott szindarab régen volt. A közönséget annyira meghatotta, hogy bizony előkerült a zsebkendő és a hivatlan vendéget, a kicsordult könnyet letörölni, majd felvonások közben is felzúgott a frenetikus tapsvihár a gyönyörű alakításokért. Minden szereplő erejének és tudásának maximumával, a legjobb szívvel játszott. Ez uton is köszönetet mondunk herceg Windischgractz Lajos urnak azért, hogy a birtokában levő 48 as ruhákat rendelkezésünkre bocsátotta, ezzel is megmutatva nagy szeretetét, mellyel a sárospataki Főiskola ifjúsága iránt érez. Köszönet illeti még Petróczy Lajos százados, dr. Szabó Zoltán és Mockovcsák István urakat, kik szíves jótanácsukkal elősegítették a szindarab sikerét. A közönség elragadtatással ünnepelte a szép alakítást adó műkedvelőket és szünni nem akaró tappsal jutalmazta gyönyörű játékukat. Az előadás után bál volt mely a legjobb hangulatban reggel felé ért véget.

— **Dr. Marton János** professzorunk részt vett a tanügyi konferencián és itthon ismertette annak határozatait.

— **Dr. Szabó Zoltán** professzor részt vett a felsőborsodi egyházmegye Borsodon tartott KIE és Parasznyán tartott presbiteri konferenciákon, hol igen kedves egyszerű és közvetlen előadásokat tartott. Igen szép emlékekkel és gazdag lelki ajándékokkal tért meg az intenzivebb vallásos életet élni kezdő felsőborsodi egyházmegyéből.

— **A sárospataki, vajdácskai és bodroghalászi ref. énekkarok** március 4-én Sárospatakon a Mudrány-teremben tartották közös hangversenyüket, amely azt célozta, hogy a város és a falu népe egymásra találhasson és azt a tátongó ürességet a lélek mélyéről felszakadó dal hidjával áthidalja. A hangversenyt Kiss Ernő esperes nyitotta meg, amikor is hangoztatta az összefogás szükségességét. Kedves, meleg előadást tartott Darányi Lajos lelkész az egymás kereséséről és a boldog egymásra találás örömét is megrajzolta egyszerű, kedves beszélgetésben. Az énekkarok nagyszerűen szerepeltek, lobogó lánggal szállt ajkukról a dal és a melódia által kiváltott érzéshullámok megrezegtették a szép számú hallgatóság szívét. A főiskolai Kórus a közismert karvezér, Szabó Ernő dirigálása által finoman kidolgozott nótát énekelte; szépen szavaltak Hegedűs Imre és Kovács István theologusok. A kedves estet Főző László vajdácskai lelkész lelkes beszéde fejezte be.

— **Jaschik Álmos kiállítása.** Március 10—20-ig a főiskola tanácstermében Jaschik Álmos festőművész tanár növendékeinek Sárospatakon készített munkáiból kiállítást rendezett. A kiállítás legkimagaslóbb pontja volt, hogy maga a professzor és asszisztense, Benedek Kata szintén kiállították azokat a dolgokat, amelyeket Patakon és környékén gyűjtöttek egyházművészeti kincseinkről s temetők művészi fejfáiról, sírköveiről, keresztjeiről. Ez a gyűjtés ezen a vidéken az első lépés régi népművészetünk felkutatására.

— **Az Országos Protestáns Főiskolai Diákszövetség** elnöksége március hó 7-én este előadást tartott a Theol. Akadémia Hit-tanhallgatók Egylete gyűlésén. A vendégeket

Hegedűs Imre üdvözölte. Dr. Somos Elemér orvos, országos elnök Az állásnélküli diplomások helyzetéről, Ferenc József unit. missz. lelkész, alelnök: A mai modern idők eszméaramlatai címen tartottak nagy felkészültséget tanúsító, gondolatokban gazdag előadásokat. Makay Miklós ref. hitoktató lelkész: A Magyar Prot. Diákszövetség hivatása és feladatai c. előadásában ismertette a Szövetség célkitűzéseit. Minden előadásból kitűnt az erők összetevődésének követelése, a prot. felekezetek kooperatív működése, melynek alapja az evangélium alapján felépülő Magyarország.

— **Szabó Lajos missziói lelkész** nagyértékű és jó meglátású előadást tartott a Faluszeminárium lelkes tagjainak a Bodrogköz magyar reformátussága helyzetéről.

— **Gróf Haller Gábor** verses kötetet adott ki, melynek címe: Ujjongás a tavasznak. Igen kedves, melegehangú költeményeket szedett bokrétába a finomtollú szerző. Olvasása élvezetes és gyönyörködtető. Finom papíron, jó nyomásban és izléses kiállításban jelent meg.

— **Három pengő**t ad a Zoványi-féle Theologiai Ismerettár 14. (tizennyedik) füzetéért Nagy Lajos ref. lelkész. Jelentkezés esetén értesítést kér, amikor is azonnal intézkedni fog a füzet átvételéről és a pénz kifizetéséről. Cím: Nagy Lajos ref. lelkész, Torza Bacika, Jugoszlávia.

Pályadíjnyertes elbeszélés-író. Bertók Béla, a kárpátaljai reformátusok püspöke, pályázatot irt ki vallásos történeti elbeszélésre. A pályadíjat dr. Hegyaljai Kiss Géza böcsi lelkész nyerte el a „Tiszabecsi Galambok” című történeti elbeszélésével. Szerző ezt az elbeszélését olvasta fel rendestagsági székfoglalóul Budapesten, az Országos Gárdonyi Géza Társaság májusi ülésén. Most, amint hírlik, a megszállt területi magyarok nagy érdeklődéssel olvassák a borsai tatárverés korát melegevítő, drámai erejű és költői nyelvű elbeszélést.

— **Elnöki körút.** Az Országos Református Theologus Szövetség ezidei elnöki körútjára főiskolánkban székelő vezetőség közül január 28-án indultak el március 12-ig tartó útjukra Palumbo Gyula szöv. elnök és Novotny Gyula szöv. főtktár. A társasággal tartott Humbert Günter hallei theologus is. Az elnöki utazás, amelynek ismertetésére következő számunkban részletesen kitérünk, a magyar theologus ifjúság együttműködését és a nyári konferencia előkészítését szolgálta.

— **Az Országos Külpolitikai Egyesület gyűlést tart a Főiskola imatermében.** Az Országos Külpolitikai Egyesület március hó 21-én délután 5 órakor ülést tart s megalakul Sárospatakon is. Ebből az alkalomból nagyszabású előadást rendez, melyen az országos elnökség is részt vesz és előadóként szerepel. Patakra érkeznek: dr. Faluhelyi Ferenc, a pécsi tudományegyetem ny. r. tanára, a nemzetközi jog professzora, aki Külpolitikai problémáink címen tart előadást. Vitéz dr. Nagy Iván miniszteri titkár

előadásának címe: Kisebbségek a politikai súlyesztőben, dr. Frey András a Budapesti Tudósító felelős szerkesztője és még számos hirdlapíró. A műsoron szerepel még a helyi egyesület elnökének, Novák Sándor gimnáziumi igazgatónak nagyszabású megnyitója és gróf Haller Gábor Ifjúság és külpolitika című előadása.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. P. Egy kissé megrövidítve itt hozzuk. Nagyon köszönjük. — **E. L.** Egy kis megrövidítéssel hozzuk. Levél megy! — **K. S. B.** Cikked most jön. Üdvözlét!

Kiadóhivatali vezetők: Kovács István és Fűrjész István.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Nyomtatta: Kisfaludy László
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

Alapítva: 1906-ik évben.

MÜLLER ÁRMIN

szövet, selyem úri és női divat-nagyáruház

SÁROSPATAK.

Minden létező férfi és női ruházati cikkek legolcsóbb beszerzési forrása!!!

Férfi szövetek minden létező árban és minőségben, divat selymek, szőnyegek, paplanok, átvetők, függönyök, linoleumok. Férfi divatáruk: kalapok, ingek, nyakkendők, soknik, harisnyák, zsebkendők óriási választékban. Vászongrupek, férfikalapok, bőrkeggyük és esőernyőkben gyári lerakat.